

den man aner det, kan det være forsent. Det er derfor netop paa tide, at der nu sker yderligere foranstaltninger i Grønland, allerhelst gennemføres en virkelig jagt- og naturfredningslovgivning omfattende *hele* Grønland. Ellers kan det let blive for sent. For dette arbejde vil Oldendows bog være til megen værdi, baade gennem de faktiske oplysninger, den bringer, og gennem den agitation, den gennem forfatterens kærlighed til emnet yder. Og endelig vil den paa grund af sine billeder og sine naturskildringer kunne læses af enhver med interesse for Grønland, ganske bortset fra dens naturfredningsmæssige betydning.

R. Spärck.

Peter Freuchen: Eskimo. En Roman om Hudson-Bugtens Eskimoer. 333 Sider, 8°. Gyldendalske Boghandel, København 1934.

Peter Freuchen er altid morsom og interessant. Han har skrevet en Roman, som er lidt uden for den daglige Litteratur, men har sin Betydning derved, at Forfatteren gennem mange Aar har levet sammen med, for ikke at sige samlevet med Eskimofolket i deres egen barske Natur og under deres egne primitive Forhold. At han en stor Del af sit Ophold mellem Eskimoerne har levet tæt op af Knud Rasmussen har ikke gjort Lejligheden mindre for ham til at trænge ind i deres indre Livsbetragtninger og Væsen.

Hovedfiguren i Romanen er Storfangeren *Mala*, der efter Anmelderens Mening er ypperlig beskrevet som den selvbevidste og dygtige Mand, han er, snart ond og vild, snart god og gaymild overfor Kvinder og Børn, klog og snarraadig, kort sagt en fuldgod Skildring af en primitiv Mand med alle hans Fordele og Mangler. Om denne Skikkelse grupperes Kvinder og Børn — de hører nu engang til, de er nødvendige for *Mala*.

Konflikten i Malas Liv er Mødet med den hvide Mand. Baade han og hans Kvinder har ønsket og set hen til dette Møde, der skulde bringe dem saa meget godt og nyt. Ogsaa overfor den hvide Mand forstaar Mala at hævde sig som den første og dygtigste, men saa sker der det, at een af Skibskaptajnerne ved en Fejltagelse kommer til at skyde hans Yndlingshustru.

Det vil nu ligge nær at tro, at Mala's Vrede vender sig mod den hvide Mand. Men saadan gaar det ikke. Han er klog nok til at forstaa, at Fejlen lige saa meget ligger hos ham selv, der altfor liberalt har overladt den hvide Mand sine Kvinder og givet sig op i noget, hvor han maatte føle, at nu var han ikke længere den der befalede, men den der maatte lyde.

Skønt bedrøvet over Tabet af sin Kvinde, føler han intet Had overfor den der har dræbt hende, og afslaar med en vis fribaaren Stolthed den rige Bod der tilbydes ham, og vender tilbage til sine Bopladsfæller.

Mala, den store Fanger, han der er saa meget større og dygtigere end alle de andre tilsammen, ser nu, at han kun har een Kone tilbage, og hun er ikke i Stand til at klare Tilberedningen af alle hans Skind, og desuden er hun gammel.

Hans Øjne falder da paa en ung Kvinde, hvis Mand hverken han eller andre regner for noget. Hans Ønske er ham en Lov, der bliver derfor intet andet for ham at gøre end efter Stammens gamle Skik og Sædvane at dræbe den Mand, der staar ham i Vejen. Men det bliver ikke ved dette Drab alene, og Mala's eskimoiske Tankegang viser ham ikke det umoralske deri — det er Stammens Lov, at den svage maa bukke under, hvis han ikke frivillig og straks underlægger sig.

Da kommer den hvide Mand atter ind i Mala's Liv, denne Gang som den hævnende Dommer. Mala, som baade redder de Mænds Liv, der er kommet for at fange ham, fra Frysedøden, og ved sin Fangst fra Sultedøden, forstaar aldeles ikke ud fra sit moralske Standpunkt, hvad det er de vil ham. En tjenstivrig Politimand lægger ham i Jern, hvor Venlighed vilde have bragt ham lige til Dommerens Bord — og Mala flygter for aldrig mere at nærme sig den hvide Mand, hvem han hader, ikke fordi een af dem har dræbt hans Kone, men fordi han vilde berøve ham hans Frihed.

Det maa være Psychologernes bekendte Modsætningslov der gør, at Forfatteren, der til daglig er Godheden og Blidheden selv, elsker at beskrive grufulde Mord- og Jagtscener og mere eller mindre uskyldige men dog uhumske Ting.

Sproget vil falde adskillige for Brystet, det føles som en daarlig Oversættelse, men det er et ikke mislykket Forsøg paa at gengive den eskimoiske Udtryksmaade, navnlig hvor Personerne fremføres talende, og navnlig da Mala's paa eengang blide og upersonlige men dog bestemte Udtryksmaade. Der tages vist ikke Fejl, naar det siges, at det stammer fra Knud Rasmussen, denne Form for den grønlandske Udtryksmaade paa dansk.

Om Forfatteren har haft det til Hensigt veed jeg ikke, men det forekommer mig, at sjældent er der paa en kraftigere Maade vist den store Fare ved Mødet mellem den hvide Mands Kulturopfattelse og den primitive Mands Sædvane og Skikke. Det maner til Forstaaelse af, hvor uhyre nødvendigt det er at bringe et Folk, der

er tusinder af Aar tilbage i Kultur, langsomt fremad, og at det tager Tid, lang Tid, inden man kan forvente, at det kan forstaa endsiges følge den hvide Mands nuværende Standpunkt.

H. Bistrup.

Alwin Petersen: Polardyr. 150 S. Ill. Gyldendalske Boghandel, København 1934.

Magister Alwin Pedersen har skrevet en højst interessant Bog. Det er jo ikke første Gang, der fra samme Mand foreligger en Beskrivelse af Dyrene i det høje Nord, saaledes: „Beiträge zur Kenntnis der Säugetier- und Vogelfauna der Ostküste Grönlands 1926“ og „Fortgesetzte Beiträge zur Kenntnis etc. 1930“, begge i „Meddelelser om Grønland“ (Bd. 68 og 77).

Disse er rent videnskabelige Afhandlinger, medens „Polardyr“ er populært skrevet, dog er der næppe Tvivl om, at ogsaa dette Arbejde vil faa Betydning for Videnskaben.

Det er vanskeligt i en kort Anmeldelse som denne at faa sagt alt, hvad man gerne vilde sige om denne udmærkede Bog.

Bygget, som den er paa personlige Iagttagelser gennem en Række Aar og paa Grundlag af en videnskabelig Viden, der gør Forfatteren i Stand til at drage Sammenligninger og gøre Sidespring ogsaa til andre Polaromraader end det østgrønlandske, hvortil endelig er knyttet en enestaaende Iagttagelsesevne, er Bogen en Oplevelse for den, der selv har set og betragtet Dyrelivet i Polaregnene og giver Løsningen paa mangen en Hemmelighed, man maaske har anet, men ikke forstaaet eller kunnet løse.

Man har imidlertid Følelsen af, at Magisteren ikke alene har villet glæde sine Læsere ved sine pragtfulde Beskrivelser af Dyrene i Naturtilstand, det har været ham om at gøre at faa Læseren til at dele sin Kærlighed til Dyrene og en Forstaaelse af de barske Forhold hvorunder de lever, og derigennem Forstaaelsen af, hvor værgeløse disse er i Kampen mod Mennesket.

Derfor munder Magisterens Bog ogsaa ud i et varmt Indlæg for Oprettelsen af en Nationalpark, en Tanke, der første Gang er udkastet af Peter Freuchen. Dette Forslag kan man give sin varmeste Tilslutning, men at gøre hele Nordøstgrønland til en Nationalpark synes dog ikke nødvendigt.

Bogen er smukt illustreret med glimrende optagede Fotografier, men det vilde have gjort Læsningen mere interessant, om der havde medfulgt et Oversigtskort over Grønland med de i Bogen anførte Stednavne.

Bogen er tilegnet Professor Ad. S. Jensen.

H. Bistrup.